

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

Felszín alatti vizeket érintő intézkedési csomagok

IP1. TERÜLETI AGRÁR INTÉZKEDÉSI CSOMAG

Intézkedési elemek
<p>TA1: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás dombvidéken, erózió- és nitrát-érzékeny területeken</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyezést kizáró, ill. csökkentő tápanyag- és növényvédőszer-használat, vetésszerkezet, és agrotechnikai eszközök alkalmazása (pl. talajtakarás, szintvonalas-sávos művelés, tábla melletti szegélyek), valamint művelési mód váltás (pl. melioráció, táblásítás), amely egyben alkalmas az erózió csökkentésére is.
<p>TA2: Művelési ág váltás és fenntartása dombvidéken, erózió- és/vagy nitrát-érzékeny területeken</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyezést kizáró erdősítés és szántó-gyep konverzió, amely egyben alkalmas az erózió csökkentésére is. Az intézkedés a művelési mód váltás alternatívája. A felszíni vizeket tekintve, hatékonysága kb. azonos az erózió védelemmel, a kiemelten erózió érzékeny területeken nagyobb. A felszín alatti vizeket tekintve elvileg azonos hatékonyságú, gyakorlatilag nagyobb biztonságot jelent.
<p>TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyezést kizáró, ill. csökkentő tápanyag- és növényvédőszer-használat, vetésszerkezet, és agrotechnikai eszközök alkalmazása (pl. mélyszántás, mélylazítás), valamint művelési mód váltás, amely egyben hozzájárul a területi vízvisszatartáshoz is.
<p>TA4: Művelési ág váltás és fenntartása síkvidéken, belvív- és/vagy nitrát-érzékeny területeken</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyezést kizáró szántó-vizes élőhely, szántó-gyep és szántó-erdő konverzió. Az intézkedés hozzájárulhat védett természeti területek és felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák állapotának javulásához. Az intézkedés a művelési mód váltás alternatívája, hatékonysága azonban jobb. (Ez nem minősül tározónak).
<p>TA5: A belvízvisszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a befogadó vízfolyások tápanyag terhelésének csökkentése belvív-visszatartással. Ennek érdekében a területről elvezetett belvív összegyűjtése tározókban (öntözésre is felhasználható), valamint szűrőmezők kialakítása (ld. PT3 intézkedés) a befogadóba történő bevezetés előtt. A belvízelvezető rendszer ennek megfelelő átalakítása és üzemeltetése. Az üzemeltetés része a felszín alatti vizek megcsapolását csökkentő, illetve a mederbeli vízvisszatartást lehetővé tevő duzzasztás, valamint az öntözési, vagy vízpótlási célra visszatartott víz minőségének ellenőrző vizsgálata. A belvízelvezető csatornák állapotának javítása, fenntartása a vízfolyások és állóvizek medrét érintő intézkedési csomagban (IP3) jelenik meg. Az intézkedés hozzájárulhat természetvédelmi célok eléréséhez is (ld. VT3 intézkedés).
<p>TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok és öntözőrendszerek optimalizálása</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> aszály-érzékeny területeken a növényfajták váltása, lokális vízvisszatartás, takarékos öntözési technológiák bevezetése. a legjobb vízkivételi forrás kiválasztása a készletek megújuló képességére, a költség-hatékonyságra és a szikesedés elkerülésére figyelemmel. (jogsabály: időszakos vízfolyásra nem lehet tározót telepíteni.)
<p>TA7: Állattartótelepek korszerűsítése</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a trágyatárolás megoldása, műszaki védelem biztosítása állattartótelepeken.

IP7: TELEPÜLÉSI INTÉZKEDÉSI CSOMAG

Intézkedési elemek
<p>TE1: Kommunális hulladéklerakók rekultivációja, új hulladéklerakók kialakítása megfelelő műszaki védelemmel</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a hulladéklerakók csurgalékvizéből származó, a felszíni és a felszín alatti vizeket egyaránt veszélyeztető szennyezések megakadályozása. Új hulladéklerakók megfelelő műszaki védelemmel. Felhagyott hulladéklerakók rekultivációja.
<p>TE2: Belterületi csapadékvíz-elvezetés és elhelyezés</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a csapadékvíz szabályozatlan lefolyásából származó szennyezés csökkentése. Egyaránt szolgálja a felszíni és a felszín alatti vizek minőségének védelmét. A felszíni befogadóba történő bevezetés előtt hordalékfogók vagy – ha a rendelkezésre álló terület megengedi - szűrőmezők alkalmazása javasolt (ld. PT3 intézkedés). Párolgató medence vagy szűrőmező csak ott létesíthető, ahol a felszín alatti vizet nem veszélyezteti.
<p>TE3: Belterületi jó (vízvédelmi) gyakorlatok</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a belterületi nem pontszerű szennyezések csökkentése: települési növénytermesztés és állattartás módja, a közterületek használata és fenntartása, magas talajvízállású területeken a temetkezési eljárás módosítása. (A szennyvízszikkasztással kapcsolatban ld. az IP9 intézkedési csomagot).

IP9: KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZELHELYEZÉSRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG, FELSZÍNI ALATTI VIZEKET ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
CS1: Települések csatornázása Szennyvíz Program szerint <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a felszín alatti vizek szennyezésének, illetve a közegészségügyi kockázatoknak a csökkentése a Szennyvízprogram keretében. (A jelenleg érvényes programhoz képest lehet változás). Az intézkedéshez szorosan kapcsolódik az összegyűjtött szennyvíz elhelyezése is, így az SZ1, vagy SZ2, vagy SZ3 intézkedések.
CS2: Egyéb csatornázás a Szennyvíz Programon felül <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i>, mint CS1, de a Szennyvíz Programban nem szereplő kisebb településeken és üdülőterületeken, ahol a csatornázás vízminőségi szempontból indokolt lehet. Az intézkedéshez szorosan kapcsolódik a szennyvíz elhelyezése, amely meglévő telep vagy településszintű természetközeli szennyvíztisztító telep lehet. (ld. CS7 intézkedés).
CS3: További rákötések megvalósítása <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a csatornahálózattal rendelkező településeken a rákötések számának növelése, elsősorban szabályozással és ösztönzéssel.
CS4: Csatornahálózatok rekonstrukciója <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a megrongálódott hálózatból a szennyvízkiszivárgás csökkentése, és ezzel a felszín alatti vizek veszélyeztetettségének és közegészségügyi problémák csökkentése. Továbbá célja a szennyvíztisztító telepek csatornába bekerülő talajvíz miatti hidraulikai terheléseknek csökkentése. .
CS5: Zárt tárolók + elszállítás és elhelyezés (fogadó telepek kiépítése) <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> megegyezik CS1-gyel, de a Szennyvíz Programban nem szereplő településeken. Hozzá tartozik a szippantott szennyvíz elhelyezése meglévő telepeken (ld. SZ1 intézkedés), vagy erre alkalmas fogadó telepeken. Csak olyan települések esetében javasolt, ahol a csatornázásnál költség-hatékonyabb megoldás, illetve ahol a szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés valamilyen oknál fogva nem megoldható.
CS6: Szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és elhelyezés a Szennyvíz Programban nem szereplő csatornázatlan településeken, településrészekben <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyvízszikkasztás jelenlegi gyakorlatának felváltása olyan szakszerű egyedi megoldásokkal, amelyek nem veszélyeztetik a talajvíz minőségét. Közepes, vagy jó beszivárogató képességű talajok, közepes, vagy annál mélyebb talajvízszint és nagy telekméretnek esetén javasolt az alkalmazása.
CS7: Település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés a Szennyvíz Programon felül <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a regionális szennyvízelvezető rendszerek helyett alkalmazható alternatív, települési szintű megoldás, mely tartalmazza a szennyvizek összegyűjtését, tisztítását és elhelyezését olcsóbb és természetközeli tisztítási módok alkalmazásával.
CS8: Szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és hasznosítás megoldása <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szennyvíztisztító telepeken keletkező szennyvíziszap elhelyezése mezőgazdasági területen vagy egyéb hasznosítási módok révén.

IP11: AZ IVÓVÍZELLÁTÁS MINŐSÉGÉT ÉS BIZTONSÁGÁT JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
<p>IV1: Vízkezelési technológia, vagy áttérés másik vízbázis használatára az ivóvízminőség biztosítása érdekében (Ivóvízminőség-javító Program)</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a szolgáltatott ivóvízben a határértéknek megfelelő koncentrációk biztosítása – olyan anyagok esetén, amelyek természetes eredetűek, és a problémát nem lehet az emberi tevékenységek ellenőrzésén keresztül kezelni. Drága technológiai megoldás esetén alternatíva lehet más vízbázisra való áttérés, vagy ahol léteznek, kistérségi ellátó rendszerekhez való csatlakozás.
<p>IV2: Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> az ivóvízbázisok minőségének hosszú távú megőrzése. Fázisai: (i) a védőterület kijelölése és a vízbázist veszélyeztető szennyezőforrások feltárása és veszélyességének értékelése, (ii) a veszélyes szennyezőforrások csökkentése, felszámolása egyéb intézkedések keretében (ld. IP1, IP7, IP9, IP14, IP16 intézkedési csomagok), (iii) megelőzőként az emberi tevékenység korlátozása az ivóvízbázisok védőterületén.
<p>IV3: Alternatív ivóvízbázisokra történő átállás lehetőségének biztosítása (készlethiány miatt)</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> felkészülés alternatív ivóvízbázisok igénybevételére készlethiányos területeken: feltárás és megvalósíthatósági tanulmányok. (Felkészülés az éghajlatváltozás esetleges hatásainak kezelésére).
<p>IV4: Ivóvízbiztonsági terv elkészítése és a tervben meghatározott biztonsági intézkedések megvalósítása</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> ivóvízellátás biztonságának növelése, mind vízminőségi, mind mennyiségi szempontból. Az ivóvízellátó rendszerek biztonsági átvilágítása a víz forrásától (vízbázis) a felhasználóig. A veszélyeztetett ivóvízellátó rendszerekben a kockázat költség-hatékony csökkentése illetve megszüntetése. Veszélyeztetett vízbázisok esetében vízbiztonsági terv elkészítése.

IP12: FELSZÍNI VÍZKIVÉTELKEL ILL. ÁTVEZETÉSEKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
FE2: Víztakarékosságot elősegítő intézkedések (technológia-korszerűsítés) <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> takarékos ipari technológiák és a lakossági fogyasztást csökkentő takarékos szerelvények elterjesztése. Felszín alatti vízhasználatokra is vonatkozik. Az öntözéssel kapcsolatos technológia-fejlesztés a TA6 intézkedésen belül valósul meg.
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén) <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a korlátozás miatt szükséges új vízkivételi helyek igénybevételeire való átállás megoldása (az állam és a vízhasználó közös feladata). Felszín alatti vízkivételekre is vonatkozik.

IP13: FELSZÍN ALATTI VÍZBŐL TÖRTÉNŐ VÍZKIVÉTELEKKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
FA1: Felszín alatti víz használatok (vízkivételek és felszín alatti víz elvonással járó vízhasználatok) fenntartható megvalósítása igénybevételei korlátok figyelembevételével <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a felszín alatti vízhasználatok fenntartható megoldása, a rendelkezésre álló hasznosítható készletek és társadalmi-gazdasági szempontok figyelembevételével. Az egyéb vízhasználatok körébe tartozik: kavicsbányató, talajvizet megcsapoló belvízelvezető rendszer, vízfolyás számottevően lecsökkent középvízszinttel, jelentős erdősítés. A kavicsbánya tavak kivételével ezeket a problémákat más intézkedések kezelik.
FA2: Energetikai célra hasznosított vizek visszasajtolása (Visszasajtolási technológia fejlesztése) <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a termálvízkészletek fenntartható használatának megvalósítása. Az energetikai hasznosítású vizek visszasajtolhatók, így a hasznosítható vízkészletet nem csökkentik. (Érvényes a meglévő használatokra is!)
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a vízkészletekkel való fenntartható vízgazdálkodás biztosítása, a túlhasználatokból adódó környezeti és ökológiai problémák megszüntetése, kiküszöbölése.

IP14: SZENNYEZETT TERÜLETEK ÉS HAVÁRIÁK VESZÉLYESSÉGÉT CSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK (FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEKRE VONATKOZÓAN)

Intézkedési elemek
KÁ1: A vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program) <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a vizek állapotát veszélyeztető szennyezőforrások felszámolása, a szennyezett területek vizek kármentesítése. A gyakorlati megvalósítás a tényleges veszélyességet mutató prioritások szerint történjen.
KÁ2: Kárelhárítási tervek kidolgozása, megvalósítása <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i>, a haváriák hatásának csökkentése. Ennek érdekében a külső (lakosságra vonatkozó) és a belső védelmi tervek, valamint veszélyes ipari üzemekre az üzemi és területi kárelhárítási tervek rendelkezésre állása.
KÁ3: Közvetlen szennyezőanyag-bevezetések tiltása, közvetett bevezetések korlátozása felszín alatti vizekbe <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a felszín alatti vizek szennyezésének megelőzése. Ide tartozik a közvetlen bevezetések tiltása, kivéve, ha az nem szennyez (emberi eredetű szennyezőanyagot nem tartalmazó visszasajtolás, talajvízdúsítás), valamint a közvetett szennyezés szempontjából potenciális tevékenységek korlátozása, a tevékenység veszélyessége és a felszín alatti víz sérülékenysége függvényében. .

IP15: KÁROSODOTT ÉLŐHELYEKKEL ÉS VÉDETT TERÜLETEKKEL KAPCSOLATOS EGYEDI INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
VT1: Élőhelyek feltárása, kezelési tervek készítése <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i>, hogy a védett természeti területeken belül a vizektől függő élőhelyek feltárása hozzájáruljon ezek hatékony védelméhez. Meghatározhatók legyenek a szükséges további intézkedések, és ezek bekerüljenek a kezelési tervekbe.
VT2: Felszín alatti vízhasználatok lokális korlátozása (megszüntetése), vagy vízpótlás károsodott felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák rehabilitációja érdekében <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák állapotának megőrzése, vagy javítása a közeli, felszín alatti vizeket érintő vízhasználatok módosításával, korlátozásával. Szükség esetén – főként természetvédelmi érdekből – vízpótlás is lehetséges.

IP16: EGYÉB, A VIZEK SZENNYEZÉSÉT MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
ME1: Utak, vasutak vízvezető-rendszereinek korszerű kialakítása <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> az utakról, vasutak melletti területekről származó szennyezések csökkentése megfelelő csapadékvíz elvezető rendszer kialakításával. Új utak, vasutak esetében kötelező. A befogadóba történő bevezetés előtt szűrőmezőkre lehet szükség (ld. még PT3 intézkedés)
ME2: Szakszerű kútkiképzés, kútrekonstrukció <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a rossz kiképzésű kutak melletti szennyezések megakadályozása. Magába foglalja a meglévő kutak rekonstrukcióját, illetve új kutak megfelelő kiképzését.

IP17: ÁTFOGÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézkedési elemek
ÁT1: Vizsgálatok <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a tervek, programok, beruházások megvalósításának és azok működésének előzetes és utólagos értékelése a környezeti hatások szempontjából.
ÁT2: Engedélyezés <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> a VKI szempontoknak megfelelő engedélyezés megalapozása, erősítése. Ez magába foglalja a feladatok pontos definiálását és a szükséges háttér-információk (állapot, követelmények, feltételek...) biztosítását és a végrehajtáshoz szükséges intézményi fejlesztéseket is.
ÁT3: Monitoring <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> az állapot folyamatos nyomonkövetését biztosító monitoring fejlesztése és üzemeltetése, labor- és adatbázis-fejlesztés, az intézkedések pontosabb tervezéséhez (állapotjellemzők pontosabb meghatározása, ok-okozati kapcsolatok feltárása), illetve az intézkedések hatékonyságának jellemzéséhez.
ÁT4: Adatszolgáltatás, Információkhoz való hozzáférés biztosítása <ul style="list-style-type: none">- <i>Célja</i> egyoldalról a szakmai értékelésekhez szükséges adatgyűjtések megalapozása, összehangolása és végrehajtása, a hatósági munkához szükséges adatszolgáltatás biztosítása, másoldalról a tevékenységek környezeti szempontú folytatásához szükséges információk eljuttatása az érintettekhez, az adatok feldolgozása révén az információk rendszeres előállítása.
ÁT5: Költségmegtérülés és a szennyező fizet elvének érvényesítése <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i>, hogy a vízzel kapcsolatos árpolitika a készletek hatékony használatára ösztönözzön és biztosítsa a különböző vízhasználatok megfelelő hozzájárulását a vízi szolgáltatások költségeinek megtérítéséhez
ÁT6: Képességfejlesztés <ul style="list-style-type: none">– <i>Célja</i> azon képességek és készségek fejlesztése, amelyek a VKI által meghatározott feladatok hatékony és szakszerű ellátásához szükségesek: K+F (modellek alkalmazása), innováció; Szakképzés fejlesztése; Szaktanácsadás fejlesztése; Demonstrációs projektek megvalósítása; Tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása.